

Wojciech Wróblewski, Maria Miśkiewicz

Grodzisk, gm. Grębków, woj. siedleckie. Stanowisko I

Informator Archeologiczny : badania 19, 124-125

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czonym wybieraniem piasku, obejmując badaniami 136 m². Pod humusem odsłonięto dwie warstwy kulturowe, które zachowały się tylko w północnej i południowej parti wzgórza. W jego centralnej części obiekty kulturowe wystąpiły bezpośrednio pod humusem. Warstwa pierwsza związana jest z osadnictwem wczesnośredniowiecznym, druga zawiera materiał młodszy, z okresu wpływów rzymskich.

Odsłonięto 10 obiektów, z których dwa to półziemianki w kształcie wydłużonego prostokąta na osi E-W, z wyjściem w kierunku jeziora, osłoniętym daszkiem opartym na słupkach. Wypełnisko ich stanowiła ciemnobrunatna ziemia z węglakami drzewnymi, kośćmi zwierzęcymi, rybnymi ości i dużą ilością fragmentów ceramiki, w tym też prażnic, a także zarejestrowano w nich noże żelazne i przęśliki gliniane. Jeden obiekt to palenisko, pozostałe zaś były jamami. W warstwach kulturowych także licznie wystąpiła ceramika i kości zwierzęce, a także noże, przęśliki, szydła, osadki i ogniwkowe krzesawko żelazne.

Chronologię stanowiska ustalono w oparciu o ceramikę. Większość fragmentów pochodzi z naczyń ręcznie lepionych i ręcznie lepionych góra obtaczanych, słabo profilowanych, niezdobionych. Stwierdzono też obecność naczyń podobnych technicznie z pytkim ornamentem /też niekompletnym/ pojedynczych zygzaków i nieregularnej linii falistej wykonanej narzędziem kilkunobnym, a także doskonałą technicznie ceramikę zdobioną. Materiał ten pozwala datować wstępnie tę osadę na fazę A/B - C/D wczesnego średniowiecza.

Materiały znajdują się w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

GRODEK, gm. Jabłonna Łaska
woj. śląskie
Stanowisko I, Grodzisko

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadziła dr Elżbieta Kowalczyk. Finansował WKZ w Śledzicach. Konsultacja doc. dr hab. Maria Miśkiewicz, Czwarły sezon badań. Okres wczesnośredniowieczny i średniowieczny.

Badania prowadzone były w wykopie I, założonym w 1984 r., na wale grodziska, w jego północnej, najlepiej zachowanej części, na południowym stoku nasypu. Stwierdzono, iż wał zbudowany był w konstrukcji drewniano-kamienno-ziemnej. Odsłonięto trzy segmenty /skrzynie?/ o szerokości ok. 90 cm i niewielki fragment czwartego segmentu, zachowane w postaci negatywów odcinających w zbitej glinie, wypełnionych częściowo próchnicą, rzadszej zbudowanym drewnem. Segment pierwszy, drugi i czwarty wypełniała glina z dużymi wtrętami wiatlanitu, segment trzeci wypełniony był zglinionym piaskiem, w którym, na całej badanej powierzchni występowały duże i bardzo duże kamienie polne, z tendencją do koncentracji w centrum trzonu nasypu oraz ok. 1,50 - 2,50 m od środka jego podstawy. Humus pierwotny wystąpił na głębokości ok. 4 m od współczesnej korony nasypu. W jego wypełnisku znaleziono dwa fragmenty ceramiki.

Dokumentacja znajduje się w IA UW i WKZ w Śledzicach, materiały w IA UW.

Badania będą kontynuowane.

GRODZISK, gm. Grębków
woj. śląskie
Stanowisko I

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadził mgr Wojciech Wróblewski, konsultowała doc. dr hab. Maria Miśkiewicz, Finansował WKZ w Śledzicach, Trzeci sezon badań, Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Badaniami objęto majdan grodziska, obszar znajdujący się na wschód od drogi przecinającej grodzisko z północy na południe. Prace prowadzone były w czterech wykopach o kolejnej numeracji: VI, VII, VIII i IX. W sumie badaniami objęto obszar o łącznej powierzchni 107,5 m².

Wykop VI o powierzchni 36,25 m² usytuowany był najdalej na zachód. Odsłonięto w nim prawie w całości wczesnośredniowieczną półziemiankę. Obiekt ten oznaczony kolejnym numerem 15, rysował się w odsłoniętej części, jako nieregularny prostokąt o wymiarach ok. 3 x 4 m, orientowany mniej więcej dłuższym bokiem na osi N-S. Na zewnątrz półziemianki ujawniono istnienie śladów 3 /co najmniej/ słupów stanowiących prawdopodobnie pozostałość konstrukcji dachowej obiektu. W górnej parti wypełniska zwracało uwagę nieregularne rozsypanie kamieni, które być może także pochodziły z konstrukcji dachowej, stanowiąc według wszelkiego prawdopodobieństwa element przytrzymujący uszczelnienie dachu /np. mchu/. Półziemianka, o intensywnie czarnym kolorze wypełniska, miała przeciętną głębokość ok. 30 cm. Jedynie północno-zachodni narożnik był znacznie /ok. 90 cm/ pogłębiony, stanowiąc coś w rodzaju piwniczki. Pozyskano znaczne ilości ceramiki i kości zwierzęcych. Ceramika pochodziła z naczyń wypalanych w atmosferze utleniającej, dość silnie obtaczanych, zdobionych ornamentem rytym linii falistych, bądź też rytym żłobków dookólnych. Ceramika datuje okres jego użytkowania na XI-XII w. W półziemiance znaleziono także 3 gliniane przęśliki tkackie. Jeden zachowany częściowo zdobiony jest na całej powierzchni zewnętrznej rzędami nachlanych kresek.

Wykop VII o powierzchni 33,75 m² usytuowany był w bezpośrednim sąsiedztwie wykopu VI, na wschód od niego. W trakcie badań odsłonięto tu pozostałości dwóch obiektów. Obiekt nr 16 to odsłonięta częściowo półziemianka /ok. 2,5 x 3 m/. Na zewnątrz ujawniono istnienie śladów po trzech słupach, pochodzących prawdopodobnie z konstrukcji dachowej. Obiekt o ciemnobrunatnym wypełnisku miał głębokość ok. 30-40 cm.

W jego środkowej partii odsłonięto istnienie czwartej warstwy polepy o grubości ok. 2 cm. W trakcie badań pozyskano bardzo duże ilości ceramiki i kości zwierzęcych. Cały materiał ceramiczny związany jest niewątpliwie z kulturą przeworską i datuje czas użytkowania ziemianki na fazy A₃-B₁ okresu wpływów rzymskich. Oprócz tego w stropie obiektu znaleziono duży gliniany przęślik tkacki.

Obiektem nr 17 została nazwana odsłonięta częściowo jama gospodarcza datowana materiałem ceramicznym podobnie jak obiekt nr 16. Oprócz sporych ilości ceramiki kultury przeworskiej i kości zwierzęcych, wśród których znaleziono także dobrze zachowany róg tura, w stropowych warstwach opisywanego obiektu znajdowano także pewne ilości drobnych kawałków żużla pochodzącego z wytopu rudy darniowej.

Wykop VIII miał typowo sondażowy charakter. Wykop ten o powierzchni 12,5 m², usytuowany na północ od wykopów VI i VII orientowany był dłuższym bokiem na oś N-S. Został on założony na terenie gdzie jeszcze przed 1939 r. prowadzono tzw. regulację gruntu pod szkołę sadowniczą. Prowadzone na wykopie VIII prace wykazały znaczny stopień zniszczenia pierwotnego układu warstw, nie wykrywając przy tym jednocześnie żadnych relikwów ludzkiej działalności osadniczej.

Wykop IX usytuowany był najdalej na południe, niedaleko styku południowego i wschodniego wału grodziska. Wykop ten o powierzchni 25 m² był usytuowany dłuższym bokiem na oś N-S. Odsłonięto część kolejnego obiektu /nr 16/; przeworską jamę gospodarczą, zlokalizowaną przy północnym profilu wykopu. Obiekt ten dostarczył znikomych ilości materiału ceramicznego. W wykopie IX odsłonięto także kilka jam postępujących, wkopanych na głębokość przeciętnie 15-20 cm w gliniane podłoże. Ślady po słupach układały się w przybliżeniu na oś N-S. W pobliżu jam znajdowano znikome ilości drobnych niekarakterystycznych ułamków ceramiki. Wydaje się, że jamy stanowią pozostałość konstrukcyjną jakiejś budowli szpowej, bądź też ogrodzenia.

Badania przyniosły dalsze informacje o zabudowie wnętrza grodziska. Trzy obiekty /nr 16, 17, 18/, a także/prawdopodobnie/ rząd zaciemnień postępujących z wykopu IX pochodzą z osady kultury przeworskiej datowanej na przełom er. Osada ta /co najmniej dwufazowa/ była zabudowana dość intensywnie.

Tylko jeden obiekt /nr 15/ pochodzi z czasów funkcjonowania grodziska. Dostarcza on jednak cennej informacji o istnieniu wczesnośredniowiecznej zabudowy także we wschodniej partii majdanu, co może wskazywać na fakt, że grodzisko było stale zamieszkiwane w trakcie jego użytkowania.

Badania będą kontynuowane.

JAKUSZOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie

patrz
okres wpływów rzymskich

JANÓW POMORSKI, gm. Elbląg
woj. elbląskie

Biuro Dokumentacji Zabytków
w Elblągu

Badania prowadził mgr Marek Jagodziński. Finansował WKZ w Elblągu. Czwarty sezon badań. Osada pruska wczesnośredniowieczna /IX-X w. n. e. /.

Kontynuowano badania w części południowej osady, gdzie nawiązując do utęglorpczego sondażu 25 x 2 m otworzono wykop o wymiarach 15 x 10 m. Rozpoznanie tego odcinka półtonnego w strefie wyraźnego obniżenia terenu wiązało się z określeniem charakteru częściowo odsłoniętych w ubiegłym roku obiektów. Wynikiem badań było odsłonięcie śladów po łodziach. Wyodróżniono cztery obiekty tego typu, kształtu soczewkowatego, wypełnione niewielkimi kamieniami, węglem drzewnym, kośćmi zwierzęcymi oraz fragmentami ceramiki. W profilach posiadały one wyraźny nieckowaty kształt ze śladowo zachowanym w najniższym miejscu kilem. Wymiary obiektów: długość ok. 9-12 m, szerokość ok. 3-3,5 m, głębokość ok. 30-50 cm w środkowej części.

Ekspiację obiektów prowadzono wzdłuż profili metodą wybetonowania wypełniaka cienkimi warstewkami w celu odsłonięcia domniemanych burt i den łodzi.

Odkryto fragmenty poezycia łodzi, niestety w bardzo zniszczonym i szczątkowym stanie, wskazującym tylko na klepkowy charakter konstrukcji. W obrębie łodzi, jak również w ich pobliżu, odkryto dużą ilość, znajdujących także w ubiegłorocznym sondażu, nitów do łączenia klepek łodzi. Istotnym osiągnięciem było też wydobycie z części dziobowych /głównie dwóch ob. nr 1 i 2/ łodzi 23 fragmentów dirhemów arabskich. Poza tym odkryto 3 odważniki, 2 skandynawskie fibule równoramienne, liczne fragmenty naczyń szklanych, paciorki szklane, wyroby bursztynowe /plonki, paciorki, wiatorki w kształcie toporów itp. /, fragmenty grzebieni rogowych, paciorki z brzośnia, płacidła ołowiane oraz liczne zabytki żelazne m.in. młoteczek złotniczy, ciocio, przecinałki, szydła, kilkanaście sztabek surowca żelaznego itp. Analiza profili N-S wykopu oraz kontynuowane dalej odkryty geologiczne potwierdziły wcześniejsze spostrzeżenie, iż w badanym sondażu i wykopie odsłonięto fragment dawnej linii brzegowej jeziora Drużno.

Badania będą kontynuowane.

JEGLINIEC, gm. Szypliszki
woj. suwalskie
Stanowisko 1

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Grażyna Iwanowska przy współdziałaniu mgr Anny Eitner-Wróblewskiej i konsultacji mgr. Mariana Kaczyńskiego. Finansowało PMA w Warszawie. Drugi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.